

SCURT ISTORIC AL BAROULUI CLUJ

Autor: avocat Mirel IONESCU

Înainte de a se constitui în barou, avocații din Cluj au fost organizați în Societatea avocaților. Aceasta s-a implicat în discuțiile privind noua organizare a justiției și asigurarea independenței profesiei, exprimându-și punctul de vedere atât în ceea ce privește noua organizare a profesiei de avocat cât și în ceea ce privește activitatea notarială sau cea a organizării instanțelor.

În secolul XVIII, perioada profund revoluționară în întreaga Europă și evident și în Transilvania, avocații au fost promotorii ideilor progresiste ale vremurilor pe care le trăiau.

Amintim câțiva dintre avocații care s-au remarcat atât pe plan profesional cât și în activitatea politică. Florian Micaș absolvent al colegiului catolic din Cluj, și apoi al Facultății de drept din oraș, ulterior acesta a devenit prefect; Alexandru Bohățiel absolvent al Colegiului catolic din Cluj, s-a stabilit ca avocat în Cluj în 1840 și a fost ales deputat pentru Dieta din Cluj în 1848.

Camera avocaților Cluj a fost înființată în baza legii XXXIV/1874, modificată prin Legea XXVIII din 1887 având ca circumscripție teritorială, circumscripția Curții de Apel.

Condițiile impuse prin lege aspiranților la profesia de avocat erau: cetățenia ungară, obținerea unei diplome în drept, experiență de trei ani pe lângă una din camerele de avocați și susținerea unui examen în fața unei Comisii întrunite la Târgu-Mureș (care funcționa pentru Transilvania și Banat). În urma trecerii examenului, candidatul primea o diplomă de avocat pe baza căreia se putea înscrie în Camera avocaților.

Conform articolului 110 din Legea XXXIV- dispoziții finale și tranzitorii- în urma înființării camerelor avocațiale, la convocarea Președintelui Tribunalului, urmau să se elaboreze statutele acestor camere ale avocaților astfel încât în 29 ianuarie 1876 camera avocaților din Cluj a aprobat în cadrul unei adunări generale extraordinare statutul profesiei de avocat.

Avocații au fost organizați în Camere conduse de președinți. Camera avocaților din Cluj cuprindea avocații din circumscripțiile Tribunalului Cluj, Dej și Turda și mai târziu, în 1906 și 1911, de exemplu, și pe cei din circumscripția Tribunalului Alba.

În 1878 în baroul orașului Cluj erau 50 de avocați, între care cinci cu titlul de doctor în drept, iar în 1906, 71, majoritatea (50) cu titlul de doctor. Au făcut parte din baroul Cluj în anul 1878 Almășan Vasile, Aurel Isac, Ioan Petran și Iuliu Coroianu.

Distincți în societatea românească prin pregătire și starea materială, dominând, prin număr și statut inteligența românească, avocații români activi în Cluj și-au asumat rolul de conducători politici ai românilor transilvăneni. S-au impus pe scena vieții politice ardelenice în ultimele decenii ale secolului al XIX-lea și în primele decenii ale secolului XX, Iuliu Coroianu, Aurel Isac, Amos Francu, Vasile Porutiu, Teodor Mihali, Emil Hatieganu, Ioan Giurgiu, Romul Boila.

Marea Adunare Națională l-a ales pe Valentin Poruțiu (avocat de Cluj) membru în Marele Sfat Național Român, iar Consiliul Dirigent al Transilvaniei l-a numit în 29 decembrie 1918/11 ianuarie 1919 și prefect al orașului Cluj. O parte din avocații aceștia s-au regăsit și în Parlament, precum Amos Frâncu, Ioan Giurgiu, Emil Hațieganu, Romul Boilă.

După unire la Cluj s-a constituit primul barou avocațial român din Transilvania, în 5 iulie 1919, sub conducerea președintelui de tribunal dr. Laurențiu Nestor, în calitate de Comisar trimis de Consiliul Dirigent de la Sibiu, avându-l ca președinte pe dr. Amos Frâncu, vicepreședinte pe dr. Parthenie Barbu și secretar pe dr. Dionisie Pop. Primul decan al baroului Cluj după unire a fost Amos Frâncu, urmat apoi de Aurel Isac și Alexandru Dragomir.

În Parlamentul României s-a votat în ședințele din 10 iunie și 15 iulie 1921 Legea pentru unificarea funcționării corpului de avocați care cuprindea 3 articole: Art. 1. Orice avocat înscris la unul din barourile din țară va putea pleda în fața oricărei instanțe judecătorești din întreg Regatul și orice avocat înscris la orice barou va putea cere transferarea și înscrierea în alt barou. Art. 2. Orice legi, regulamente, ordonanțe, dispoziții etc. cu caracter local sau regional, moștenite de la Imperiul rus și de la cel austro-ungar, relativ la această lege se abrogă Art. 3 Ministerul de Justiție va da instrucțiuni convenite pentru executarea acestei legi în termenul de mai sus fixat. Până la acea dată, în Transilvania s-a aplicat tot legea XXXIV din 1874, modificată prin decretul nr. XV al Consiliului Dirigent.

Prin Legea pentru organizarea corpului de avocați, publicată în Monitorul oficial nr. 251 din 19-21 februarie 1923 (decretul nr. 610) s-au constituit barouri de avocați pe județe.

Astfel, Baroul de avocați Cluj a devenit Baroul de avocați al județului Cluj. Legea utilizează pentru prima dată termenul de "Barou" ca sinonim al Corpului de Advocați dintr-un district. Potrivit acestei legi s-a înființat la nivel național "Uniunea Advocaților din România", persoană juridică, ca organ general al Barourilor (corpurilor) de avocați din România. S-a adoptat în data de 17 octombrie 1923 un regulament de aplicare al acesteia, act care a constituit primul regulament – metodologie cu valoare de statut al profesiei.

Legea din 28 decembrie 1931 (Decret nr. 4221) pentru organizarea Corpului de Advocați. Legea a fost modificată și completată în 1932, în 1934, în 1936, în 1938, în 1939, și republicată în 30 martie 1939.

Noutatea pe care a adus-o legea a constat în stabilirea în mod amănunțit a modului de organizare și funcționare a avocaturii și a barourilor (legea conține 292 articole). În data de 26 ianuarie 1939 s-a adoptat un regulament de aplicare a acesteia. Legea a apărut ca o necesitate după adoptarea noii Constituții a României din 1938. Barourile și Uniunea Advocaților din România devin, pentru prima dată, "persoane juridice de drept public" (art. 6).

Întrunite potrivit art. 113 din legea de organizare a Corpului de avocați, Congresele generale ale avocaților au fost evenimente în viața orașelor-gazdă. Clujul a găzduit un astfel de Congres în anul 1932. Era primul Congres după intrarea în vigoare a noii legii de organizare a corpului de avocați care prin articolele 113- 124 a făcut din Congresul general un organ superior al Corpului de avocați ale cărui decizii au devenit obligatorii pentru toate barourile.

Avocații baroului Cluj au urmărit să își impună la nivel central viziunea asupra profesiei de avocat în contextul discuțiilor referitoare la unificarea legislativă și armonizarea tradițiilor juridice din Transilvania cu cele din vechea Românie.

În acest context baroul de avocați Cluj și-a asumat rolul de apărător al intereselor avocaților transilvăneni. Astfel, în Adunările generale extraordinare ale baroului Cluj ținute în 29 noiembrie și 6 decembrie 1930 s-a cerut „chemarea la acțiune” pentru a restabili prestigiul și autoritatea avocaților știrbite de „formalismul unor norme învechite”.

Schimbările de regim politic de după 1944 au afectat și regimul juridic supus unui proces de centralizare și politizare. “Purificarea” corpului avocaților de persoanele indezirabile politic a fost anunțată în Proiectul de lege pentru desființarea Barourilor și înființarea Colegiilor de Avocați din România, din 18 decembrie 1947, semnat de ministrul Justiției, Lucrețiu Pătrășcanu, proiect care a stat la baza Legii nr. 3 din 17 ianuarie 1948 pentru desființarea Barourilor și înființarea Colegiilor de Avocați din România. Sub pretextul “democratizării” acest corp profesional a fost redus numeric și debilizat economic, financiar. Incomози noului regim prin spiritul lor critic, prin curajul de a-și exprima liber opiniile, avocații trebuiau reduși la tăcere. Una dintre măsuri a fost micșorarea numărului lor astfel că prin Decizia 59/1948 publicată în Monitorul Oficial sub nr. 20337, s-a stabilit numărul membrilor Colegiului de Avocați din județul Cluj la 130 de avocați definitivi și 40 de avocați stagiați.

Politizarea s-a accentuat prin Decretul- lege nr. 39 din 13 februarie 1950 prin care avocații au fost subordonați Ministerului Justiției și prin Decretul-lege nr. 281/1954, publicat în Monitorul oficial nr. 34 din 21 iulie 1954 prin care s-a înființat Consiliul Central al Colegiilor de avocați.

Punerea în aplicare a decretului nr. 281/1954 statua „avocatul de tip nou” adică cel care își desfășura activitatea „în spirit colectivist”, în cadrul birourilor colective de asistență juridică. Biroul colectiv urma să fie, în viziunea întemeietorilor lui, „unitatea operativă de muncă organizatorică, profesională și cultural-educativă a fiecărui Colegiu de avocați”. Prin constituirea acestor birouri, prin „colectivizarea” muncii de avocat se urmărea de fapt întărirea controlului asupra activității avocațiale, se ataca statutul de profesiune liberală.

O etapă nouă începe după evenimentele din decembrie 1989, când membrii Baroului Cluj alături de ceilalți avocați din țară hotărăsc ieșirea de sub tutela Ministerului Justiției, revenirea la formele tradiționale de exercitare a profesiei prin înființarea Baroului. În aceste condiții la data de 28 Februarie 1990 a fost dat publicității decretul lege 90/90, publicat în Monitorul Oficial nr. 32 din 1 martie 1990, cu data de intrare în vigoare 01.03. 1990.

Se desfășoară o activitate intensă pentru modificarea legislației existente, perfecționarea acesteia, etapă care se incununează cu apariția Legii nr. 51/1995 ce consfințează independența deplină a profesiei de avocat și creează premisele privatizării profesiei prin apariția noilor forme de exercitare a profesiei, cabinetele individuale de avocat, cabinetele asociate, societățile civile profesionale. În vederea coroborării dispozițiilor acestei legi cu o societate în continuă schimbare și ca urmare a aderării la Uniunea Europeană, această lege a suportat nenumărate modificări prin acte normative cum ar fi legea 489/2002, legea 201/2004, legea 255/2004, legea 270/2010, păstrându-se însă intacte principiile acestei legi.

Rațiunea acestui act normativ a fost evident aceea de se continua într-un alt cadru juridic activitatea avocaților, păstrând continuitatea de organizare ca un corp profesional de elită, de păstrare a tradițiilor, de apărare a drepturilor și libertăților cetățenesti caracteristice avocaturii române. Voința legiuitorului a fost de a se reveni la denumiri tradiționale și la organe de conducere alese de membrii profesiei, suprimându-se dependența juridică față de Ministerul Justiției.

Având însă în vedere conținutul acestuia și rațiunea legiuitorului, barourile, chiar în absența unor dispoziții exprese ale actului normativ, nu pot fi decât succesoarele universale și de plin drept, în temeiul legii, ale fostelor colegii de avocați, care la rindul lor erau în mod firesc continuatoarele sub o altă denumire, vremelnica, a barourilor și camerelor de avocați constituite prin legi organice.

În spiritul tradiției baroului, al doilea ca mărime din România, avocații din Cluj au participat activ la viața profesională, astfel domnul decan Remus Luca a fost ales în cadrul primului congres de constituire a Uniunii Avocaților din România vicepreședinte al Uniunii, doamna decan Maria Giurca a fost aleasă în Comisia Permanentă a Uniunii Naționale a Barourilor din România, iar doamna decan dr. Stanca Ioana Gidro este membră a Consiliului Uniunii Naționale a Barourilor din România. Toate aceste premise precum și prestigiul dobândit în decursul anilor de către Baroul Cluj, constituit din persoane marcante ale vieții publice românești, ne îndreptățește să afirmăm că și în viitor evoluția Baroului Cluj va fi pe măsura trecutului său.